ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ
БАЛАЛАРДЫ ЕРТЕ ДАМЫТУ ИНСТИТУТЫ

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ИНСТИТУТ РАННЕГО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМНЫҢ ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГЫНЫҢ ЖҰМЫС ТӘРТІБІН ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ОРГАНИЗАЦИИ ТРУДОВОГО РАСПОРЯДКА ПЕДАГОГА-ПСИХОЛОГА ДОШКОЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

г. Астана, 2023

Әдістемелік ұсынымдар «Балаларды ерте дамыту институтының» Ғылыми-әдістемелік кеңесінде қаралып, 2023 жылғы 28 наурыздағы №3 хаттамалық шешіміне сәйкес ұсынылған.

Мектепке дейінгі ұйымның педагог-психологының жұмыс тәртібін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар, – Астана, 2023–16 б.

Рецензенттер:
С.Н. Жиенбаева п.ғ.д., профессор
Г.К. Ибрагимова PhD
Г.О. Мукушева, сертификатталған сарапшы

Әдістемелік ұсынымдар мектепке дейінгі ұйымдарда педагог-психологтың жұмысын тиісті деңгейде ұйымдастыруға арналған әдістемелік ұсынымдар мен қажетті нормативтік актілерге шолуды қамтиды.

Бұл әдістемелік құрал мектепке дейінгі ұйымдардың меңгерушілеріне, әдіскерлеріне, педагог-психологтарына, сондай-ақ осы тақырыпқа қызығушылық танытқан барлық оқырмандарға ұсынылады.

«Балаларды ерте дамыту институты», 2023 ж.

Мазмұны

1. Кіріспе 4

2. Мектепке дейінгі ұйымның педагог-психологының қызметін ұйымдастыру 4

3. Мектепке дейінгі ұйымның педагог-психологының еңбек тәртібін реттеу бойынша ұсынымдар.. 10

4. Қорытынды.. 11

5. Әдебиеттер тізімі... 12

Кіріспе

Педагог – педагогтік немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіптік білімі бар және білім алушыларды және (немесе) тәрбиеленушілерді оқыту және тәрбиелеу, білім беру қызметін әдістемелік қолдау немесе ұйымдастыру бойынша педагогтің кәсіптік қызметін жүзеге асыратын адам.[1]

Қазіргі заманғы әлемдік тенденциялар педагогтің әр баланың толыққанды дамуына жағдай жасауға бағдарланғандығын көрсетеді, осыған сәйкес баланы дамыту, тәрбиелеу және оқыту процестеріне жеке тәсілге бағытталған бағдарламаларға артықшылық беру көзделеді. Сондықтан да педагогикалық процесті ұйымдастыруға және педагогтің балалармен, ата-аналармен өзара әрекетіне ықпал ететін мектепке дейінгі ұйымдардағы психологтардың рөлі өте маңызды. Мектепке дейінгі ұйымдардағы психологтардың жұмысын олардың лауазымдық міндеттеріне сәйкес дұрыс ұйымдастырып, психологтардың тәрбиелеу-білім беру процесінің басқа қатысушыларымен сапалы өзара іс-қимылына қол жеткізу қажет.

Бүгінгі күні білім беру саласындағы уәкілетті органның атына жұмыс уақытының ұзақтығына, педагог-психологтың функционалдық міндеттеріне қатысты әртүрлі өтініштер келіп түседі. Заңнамалық және басқа да нормативтік құқықтық актілерге шолу жасау осы сұрақтарға нақты жауап беруге мүмкіндік береді. Осы негізде түсіндіру жұмыстарының қажеттілігіне байланысты, осы әдістемелік ұсынымдар әзірленді.

Әдістемелік ұсынымдар мектепке дейінгі ұйымдарда педагог-психологтың жұмысын тиісті деңгейде ұйымдастыруға арналған әдістемелік ұсынымдар мен қажетті нормативтік актілерге шолуды қамтиды.

Бұл әдістемелік ұсынымдарды мектепке дейінгі ұйымдардың меңгерушілері, әдіскерлері, педагог-психологтары қолдана алады, сонымен қатар осы тақырыпқа қызығушылық танытқан барлық оқырмандарға ұсынылады.

2. Мектепке дейінгі ұйымның педагог-психологының қызметін ұйымдастыру

Педагог-психологтың штат бірлігі Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің №145[2] бұйрығына сәйкес Мектепке дейінгі және орта білім беру ұйымдарының педагогтері лауазымдарының тізбесіне енген.

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту ұйымының педагог-психологі мектепке дейінгі жастағы балалардың психологиялық және әлеуметтік ортадағы жайлылығын

[1] *2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI «Педагог мәртебесі туралы» ҚР Заңы (03.05.2022 ж. өзгерістермен және толықтыруларымен)*

[2] *«Педагогтер лауазымдарының тізбесі», Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 15 сәуірдегі № 145 бұйрығы*

қамтамасыз етуге және қалыпқа келтіруге бағытталған қызметті[3] жүзеге асырады.

Баланың дамуы мен мінез-құлқындағы проблемаларды анықтайды. Психологиялық, эмоционалдық-коммуникативтік және тұлғалық даму деңгейі мен ерекшеліктеріне психологиялық диагностика жүргізеді, психологиялық қорытынды жасайды.

Мектеп жасына дейінгі балалар тұлғасының дамуына кедергі келтіретін факторларды анықтайды, әртүрлі психологиялық (психологиялық профилактикалық, дамытушылық және консультациялық) көмек көрсетеді.

Қажет болған жағдайда ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалауға қатысады және балаларға, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке дамытушы бағдарламаларды, сондай-ақ оны педагог-ассистент іске асыру үшін балалардағы проблемалық мінез-құлықты жеңу бойынша бағдарламаларды жасайды, оларды жеке, шағын топта және жалпы топтық дамытушы сабақтарда іске асырады.

Мектеп жасына дейінгі шығармашыл дарынды балаларға психологиялық қолдау көрсетеді, олардың дамуына, шығармашылық қабілеттерін ашуға ықпал етеді.

Ата-аналарға, тәрбиешілерге және педагогтерге консультациялық көмек көрсетеді.

Белгіленген нысан бойынша құжаттаманы жүргізеді, педагогикалық, әдістемелік кеңестердің жұмысына, ата-аналар жиналыстарын, сауықтыру, тәрбиелеу және білім беру ұйымының жұмыс жоспарында қарастырылған басқа да іс-шараларды өткізу бойынша жұмысқа қатысады.

Кәсіби құзыреттілігін арттырады, мектеп жасына дейінгі балалармен психологиялық жұмыстың заманауи әдістері мен технологияларын қолданады.

Балалардың өмірін, денсаулығын және құқықтарын қорғауды қамтамасыз етеді, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау қағидаларын сақтайды.

Мектепке дейінгі ұйымның педагог-психологы білуге тиіс:

- Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының «Білім туралы», «Педагог мәртебесі туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңдарын және

[3] *«Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығы*

Қазақстан Республикасының білім беру мәселелері жөніндегі өзге де нормативтік құқықтық актілері;

- жас психологиясы, әлеуметтік психология, медициналық психология, балалар нейропсихологиясы, патопсихология, психосоматика;
- педагогикалық этиканың нормалары;
- арнайы мектепке дейінгі педагогика, психотерапия, психодиагностика, психологиялық кеңес беру және психопрофилактика негіздері;
- белсенді оқыту әдістері, қарым-қатынастың әлеуметтік-психологиялық тренингі;
- ата-аналарға арналған жеке және топтық кәсіби кеңес берудің заманауи әдістері, баланың дамуындағы бұзылыстарды диагностикалау және түзету;
- еңбек заңнамасының негіздері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау қағидалары, санитариялық қағидалар.

Кәсіби құзыреттілікті айқындай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) *«педагог»:*

педагог-психологқа қойылатын жалпы талаптарға сәйкес, сондай-ақ:

- заманауи психологиялық әдістерді қолданады;
- мектеп жасына дейінгі балалармен диагностикалық, түзету жұмыстарын жүргізеді, эмоционалдық саулықты, балалардың тиімді дамуын қамтамасыз етеді;
- білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлайды және ұйымдастырады;
- педагогикалық ұжым мен ата-аналарға психологиялық білім беруді жүзеге асырады.

2) *«педагог – модератор»:*

«педагог» біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға сәйкес, сондай-ақ:

- жеке психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, балалармен жұмыс жүргізеді;
- балалармен, педагогтармен, ата-аналармен проблемалық (стандартты емес) жағдайларда жұмысты ұйымдастыра алады;
- ересектердің балалармен қарым-қатынасын қамтамасыз етеді және реттейді;
- әлеуметтік бейімделудің белсенді әдістерін қолданады;
- ата-аналар мен педагогтарға консультациялық көмек көрсетеді.

3) *«педагог – сарапшы»:*

«педагог-модератор» деңгейінің біліктілік талаптарына сәйкес келеді, сондай-ақ:

- әртүрлі профильдер мен мақсаттардағы психологиялық диагностиканы жүргізеді, балалармен жеке жұмыс жүргізеді;
- шығармашылық топты басқарады, психологиялық–педагогикалық қызметтің өзекті мәселелері бойынша конференцияларға, семинарларға қатысады;

- мектеп жасына дейінгі балаларды психологиялық қолдау бойынша ұсыныстар әзірлейді;
- тәлімгерлікті жүзеге асырады және білім беру ұйымы деңгейінде өзінің және әріптестерінің кәсіби даму басымдықтарын айқындайды, аудан/қала деңгейінде тәжірибесін таратады.

4) «педагог-зерттеуші»:

«педагог-сарапшы» біліктілік деңгейіне сәйкес келеді, сондай-ақ:

- психологиялық тексеру және диагностика деректерін ескере отырып, мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасау бойынша психологиялық-педагогикалық бағдарламаларды дербес әзірлейді, психологиялық қорытынды жасайды және түзету жұмыстарын жүргізеді;
- әдістемелік құралдар, оқу-әдістемелік кешендер әзірлейді;
- психологиялық-педагогикалық жұмысты ұйымдастырудың инновациялық тәжірибесін енгізеді;
- мектепке дейінгі жастағы балаларды тәрбиелеу мен оқытуды ұйымдастыру бойынша педагогтерге көмек көрсетеді;
- аудан, қала деңгейінде психологиялық-педагогикалық қоғамдастықта тәлімгерлікті жүзеге асырады және даму стратегиясын айқындайды, облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана деңгейінде тәжірибесін таратады.

5) «педагог-шебер»:

«педагог-зерттеуші» біліктілік деңгейіне сәйкес келеді, сондай-ақ:

- облыстық оқу-әдістемелік кеңесте және республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлданған оқу-әдістемелік құралдардын шығарған, оқу-әдістемелік кешендердің авторы (тең авторы) немесе авторлық бағдарламасы бар;
- тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды, білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен республикалық және халықаралық кәсіби конкурстардың қатысушысы болып табылады.

Жұмыс беруші педагог-психологқа Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына[4] сәйкес оның кәсіптік қызметін жүзеге асыруы үшін жағдай жасайды.

Педагогтердің жұмыс уақыты атқаратын лауазымына, сондай-ақ білім беру ұйымдарының типі мен түріне қарай: оқу (оқытушылық), тәрбие жұмысын, білім алушылармен жеке жұмысты, лауазымдық міндеттерімен және (немесе) оқу-тәрбие жұмысының жоспарларымен көзделген ғылыми, шығармашылық және зерттеу жұмысын қамтиды. Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексіне

[4] *Қазақстан Республикасы Еңбек Кодексі, 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ, 6, 68, 71-баптары*

сәйкес педагогтер үшін жұмыс уақытының қалыпты ұзақтығына байланысты жұмыс уақыты белгіленеді[5].

Қалыпты жұмыс уақыты аптасына 40 сағаттан аспауы тиіс. Еңбек Кодексінде және Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, күнделікті жұмыстың ұзақтығы 8 сағаттан аспайды. Күнделікті жұмыстың ұзақтығы, күнделікті жұмыстың басталу және аяқталу уақыты, жұмыстағы үзілістер уақыты еңбек тәртібі қағидаларында, еңбек және ұжымдық шарттарда белгіленген қағидаларды сақтай отырып айқындалады[4].

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту ұйымдары қызметкерлерінің үлгі штаттарында[6] екі кестеде лауазымдардың атаулары және штат бірліктерінің саны жеке келтіріледі, онда тиісінше 8 сағаттық жұмыс күні бойынша табелденетін лауазымдар (меңгеруші, педагог-психолог, әдіскер және т. б.) және балабақшадағы топ санына қарай мектепке дейінгі тәрбие және оқыту ұйымдары тәрбиешілері мен тәрбиешілерінің көмекшілерінің штат бірліктері берілген.

Педагог-психолог лауазымы 6 топқа дейінгі балабақшалар үшін 0,5 штат бірлігі шегінде, 6 және одан көп тобы бар мектепке дейінгі ұйымдарда 1 штат бірлігі белгіленеді[10].

Педагог-психолог баланың өзекті жағдайымен ғана жұмыс істемейді, бастапқы диагностиканы жүргізеді, ата-аналарға (балалаларға, педагогтерге, тәрбиешілерге) көмектеседі, проблемалардың себептерін анықтайды және шешімін табуға көмектеседі. Сондықтан, мектепке дейінгі ұйым психологының қызметі білім беру процесінің барлық қатысушыларының өзара толық әрекеті нәтижесінде ғана тиімді болады. Сонымен қатар, психологиялық қолдаудың этикалық нормаларының бірі - құпиялылық. Сондықтан да педагог-психолог педагогтермен, ата-аналармен жеке әңгімелесу кестесін, қажет болған жағдайда педагогтер мен ата-аналарға арналған бірлескен коучингтердің, тренингтер мен семинарлардың жұмыс жоспарын жасайды.

Өнер және мәдени шараларды ұйымдастырумен айналысатын кәсіби мекемелердің шығармашылықпен айналысатын қызметкерлері, бұқаралық ақпарат құралдарының қызметкерлері, спортшылар, жаттықтырушылар үшін Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына жұмыс берушінің актілеріне, ұжымдық немесе еңбек шарттарына сәйкес күнделікті жұмыстың өзгеше ұзақтығы белгіленуі мүмкін.

Жұмыс қарқындылығы әртүрлі болатын жұмыстарда күнделікті жұмысты (жұмыс ауысымын) бөліктерге бөлуге жол беріледі. Күнделікті жұмысты (жұмыс ауысымын) бөліктерге бөлген кезде жұмыс уақытының жалпы ұзақтығы күнделікті жұмыстың (жұмыс ауысымының) белгіленген ұзақтығынан аспауы тиіс. Күнделікті жұмысты (жұмыс ауысымын) бөліктерге бөлумен байланысты үзілістер жұмыскерлердің тынығуы үшін беріледі және жұмыс уақытына жатпайды[7].

---

[5] *«Педагогтің жұмыс уақыты мен демалыс уақыты режимінің ерекшеліктерін айқындау қағидалары», ҚР БҒМ 2020 жылғы 21 сәуірдегі № 153 бұйрығы*

[6] *«Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің үлгі штаттары», 2008 жыл 30 қаңтар ҚРҮҚ N 77*

[7] *Қазақстан Республикасы Еңбек Кодексі, 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ, 72-бап*

Тәрбиешілер үшін ауысымдық жұмыс белгіленеді, себебі өндірістік процестің ұзақтығы күнделікті жұмыстың жол берілетін ұзақтығынан асады[8]. Ауысымдық жұмыс кезіндегі жұмыс ауысымының ұзақтығы, бір жұмыс ауысымынан екіншісіне өту, ауысым кестелерімен белгіленеді. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында, мектепалды топтарда/сыныптарда кәсіби қызметті жүзеге асыратын тәрбиешілердің айлық жалақысын есептеу үшін аптасына 24 сағат нормативтік оқу жүктемесі белгіленеді[9].

Интернаттық үлгідегі санаторийлік мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарының тәрбиешілері мен тәрбиешілер көмекшілерінің штат бірліктері (туберкулез, аллергия ауруымен ауыратын, қант диабетімен ауыратын, әлжуаз және жиі ауыратын балалар үшін) демалыс және мереке күндеріндегі жұмысын есептегенде, балалар тәулік бойы болатын мектепке дейінгі ұйымдардың тәрбиешілері мен тәрбиешілер көмекшілерінің штат бірліктеріне сәйкес белгіленеді[7].

Жұмыс беруші қызметкердің нақты жұмыс істеген жұмыс уақытының есебін жүргізуге міндетті[10]. Мемлекеттік білім беру ұйымдары педагогтерінің жалақысын есептеу қағидалары[11]еңбек жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органмен келісу арқылы білім беру саласындағы уәкілетті органмен бекітіледі.

Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау және психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялардың ұсынымдары негізінде балаларды мектепке дейінгі білім беру деңгейінде психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді тәрбиешілер/педагогтар оқыту/сабақ процесінде, сондай-ақ арнайы педагогтар, педагог-психологтар, әлеуметтік педагогтар жеке, топтық және кіші топтық сабақтарды ұйымдастыру кезінде жүзеге асырады.

Білім беру ұйымдарында **психологиялық-педагогикалық қолдап отыру қағидалары[12]** «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңының[13] 5-бабы 11-3) тармақшасына сәйкес білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдап отыру тәртібін реттейді.

Жеке түзету жұмыстары үшін педагог-психологтың немесе әлеуметтік педагогтың көмегіне деген қажеттілік білім беру ұйымының психологиялық-педагогикалық қолдаудың керектігін бағалауымен анықталады. Егер педагог-психолог арнайы топта немесе арнайы мектепке дейінгі ұйымда түзету сабағын жүргізсе, мектепке дейінгі ұйымдағы психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу педагогтерінің нормативтік оқу жүктемесі аптасына 24 сағатты құрайды. Сондай-ақ, білім беру ұйымының ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жасайтын, тиісті кәсіби-педагогикалық даярлығы бар педагог-психологтары, педагогтері осы Қағидаларға[11], «Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан

---

[8] *Қазақстан Республикасы Еңбек Кодексі, 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ, 73-бап*

9 *«Педагог мәртебесі туралы» 2019 жылғы 27 желтоқсан№ 293-VI (өзгерістермен және толықтыруларме 03.05.2022 ж.)*

10 *Қазақстан Республикасы Еңбек Кодексі , 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ, 79-бап*

11 *«Мемлекеттік ұйымдар Педагогтарінің жалақысын есептеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 11 мамырдағы № 191 бұйрығы, редакцияланған 10.12.2021 № 588 бұйрығы*

12 *«Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдап отыру қағидалары ҚР БҒМ 2022 жылғы 12 қаңтар № 6 бұйрығы.*

13 *Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы 2007 жыл 27 шілде № 319-III.*

Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі №338 бұйрығына[3], білім беру ұйымының Жарғысына, ата-аналармен (заңды өкілдермен) келісім-шартына сәйкес баларды тәрбиелеу мен оқытуды және психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді кәсіби деңгейде жүзеге асырады. Психологиялық-педагогикалық қолдап отырудың мазмұны келесі әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық жағдайларды қамтиды:

1) жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын бейімдеу түрінде оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларына өзгерістер енгізу немесе жеке оқу жоспарлары мен бағдарламаларын құрастыру;
2) мониторинг және диагностика нәтижесі негізінде баланың жеке даму картасын құрастыруға көмек көрсету;
3) вариативті, арнайы және баламалы оқыту әдістерін қолдану. Оқыту әдістерін қолдану формасы немесе әдісі баланың жеке ерекшеліктеріне бейімделеді. Баламалы оқыту әдістері мен технологиялары белгілі бір психикалық функциялардың (қабылдау, есте сақтау, зейін, праксис) бұзылуы бар балаларға қатысты қолданылады. Оқытудың балама әдістері мен технологиялары педагог-психологтар мен арнайы педагогтардың жеке дамыту жұмыстарында қолданылады;
4) оқу құралдарын таңдау, жеке оқу материалдарын дайындау;
5) кедергісіз орта құру және ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың білім беру ұйымына физикалық қолжетімділігін қамтамасыз ету үшін оқу орнын бейімдеу;
6) мүмкіндігі шектеулі балаларды арнаулы психологиялық-педагогикалық қолдау (психолог, арнайы педагог, педагог-ассистенттің) ПМПК қорытындысы мен ұсынысы негізінде жүзеге асырылады.

3. Мектепке дейінгі ұйым педагог-психологының еңбек тәртібін реттеу бойынша ұсынымдар

Жас тобы	Педагог-психологтың қызметі
Ерте жас тобы (1–2 жас)	• бейімделу процесін сүйемелдеу • баланың психоэмоционалдық жағдайын бақылау • топ тәрбиешісі және медбикемен бірігіп бақылау • психоэмоционалдық көңіл-күйін тұрақтандыру үшін балалармен бірге ойын ойнау • ата-аналарға консультациялық көмек көрсету • педагогтерге консультациялық көмек көрсету
Ортаңғы топ (3 жас)	• баланың даму деңгейін жеке диагностикалау • ата-аналарға жеке кеңес беру • баланың жеке даму картасы негізінде жұмысты ұйымдастыру бойынша педагогтерге кеңес беру
Ересек топ	• топтық диагностикалық жұмыс (бақылау негізінде) • қажеттілігі мен сұраныс бойынша жеке диагностика

(4 жас)	• ата-аналарға және педагогтерге жеке кеңес беру, әңгімелесу • баланың жеке даму картасы негізінде жұмысты ұйымдастыру бойынша педагогтерге кеңес беру • дефектологтармен бірге жеке диагностика жүргізу
Мектепалды топ (5 жас)	• топтық диагностикалық жұмыс (бақылау негізінде) • қажеттілігі мен сұраныс бойынша жеке диагностика • ата-аналарға және педагогтерге жеке кеңес беру, әңгімелесу • баланың жеке даму картасы негізінде жұмысты ұйымдастыру бойынша педагогтерге кеңес беру • дефектологтармен бірге жеке диагностика жүргізу • балалардың мектепте оқуға дайындығы мониторингінің қорытындыларын талдау және олардың психологиялық дайындығын қамтамасыз ету • қажеттілігіне қарай жеке педагогикалық-психологиялық сүйемелдеу жүргізу

Жалпы ұсынымдар:

– мектепке дейінгі ұйымның педагог-психологы өзінің күн бойындағы қызметін 8 сағаттық жұмыс күніне жоспарлайды;
– жас топтарында үнемі бақылау жүргізеді;
– диагностикалық жұмыстарды жүргізеді және олардың нәтижелері бойынша жұмыстарды жоспарлайды;
– педагогтермен, МДҰ ұжымымен психологиялық релаксация бойынша жұмыс жүргізеді;
– ата-аналармен кеңес беру жұмыстарын, жеке әңгімелер өткізеді;
– ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен жұмыс кезінде педагог-психолог арнайы топта немесе арнайы мектепке дейінгі ұйымда жеке түзету сабақтарын өткізеді (ПМПК қорытындысы бойынша), бұл ретте оның жүктемесі аптасына 24 сағатты құрайды.

Қорытынды

Мектепке дейінгі ұйымның педагог-психологі күні бойы келесідей міндеттерді шешеді:

– психо-эмоционалды сипаттағы бұзылуларды анықтау;
– баланың дамуындағы бұзушылықтарды жеңу;
– баланы дамытудың жеке бағдарламасын әзірлеу және іске асыру;
– түзету-дамыту бағдарламасын әзірлеу және іске асыру (қажет болған жағдайда);
– балалардың мектепке дейінгі ұйымда болуына қолайлы және қауіпсіз жағдай жасау;
– мектепке дейінгі ұйымға бейімделу кезеңінде балаларды психологиялық сүйемелдеу;

- мектепалды топтардың/сыныптардың балаларын психологиялық сүйемелдеу және даму динамикасын қадағалау;
- балаларды тәрбиелеу, оқыту және әлеуметтендіру процесінде олардың жеке басының дамуына ықпал ету;
- педагогтер мен ата аналарға консультативтік көмек көрсету;
- баланы тәрбиелеуге қатысатын ересектердің психологиялық-педагогикалық мәдениеті мен құзыреттілігін арттыру міндеттерін шешеді.

Сонымен қатар, педагог-психологтардың маңызды біліктілігі педагогикалық процесті, балаларды бақылай алуы, диагностиканың, мониторингтің нақты көрсеткіштері негізінде жұмыстың қажетті әдістері мен құралдарын болжауы және айқындай алуы болып табылады.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI.

2. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы, 2007 жыл 27 шілде № 319-III.

3. «Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі №343 Заңы.

4. Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексі, 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ.

5. «Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің үлгі штаттары», 2008 жыл 30 қаңтардағы N 77 ҚРҮҚ.

6. «Азаматтық қызметшілерге, мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен ұсталатын ұйымдардың қызметкерлеріне, қазыналық кәсіпорындардың қызметкерлеріне еңбекақы төлеу жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 желтоқсандағы № 1193 қаулысы.

7. «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі», 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 ҚРҮҚ.

8. «Педагогтер лауазымдарының тізбесі», Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 15 сәуірдегі № 145 бұйрығы.

9. «Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығы.

10. «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдап отыру қағидалары», Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтар № 6 бұйрығы.

11. «Педагогтің жұмыс уақыты мен демалыс уақыты режимінің ерекшеліктерін айқындау қағидалары», Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 21 сәуірдегі № 153 бұйрығы.

12. «Мемлекеттік ұйым педагогтерінің жалақысын есептеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 11 мамырдағы № 191 бұйрығы.

Содержание

1. Введение.. 15

2. Организация деятельности педагога-психолога дошкольной организации 15

3. Рекомендации по регламентированию трудового распорядка педагога-психолога дошкольной организации...................................... 21

4. Заключение.. 22

5. Список литературы... 23

Введение

Педагог - лицо, имеющее педагогическое или иное профессиональное образование по соответствующему профилю и осуществляющее профессиональную деятельность педагога по обучению и воспитанию обучающихся и (или) воспитанников, методическому сопровождению или организации образовательной деятельности.[14]

Современные мировые тенденции демонстрируют фокус педагогов на создание условий для полноценного развития каждого ребенка, соответственно, нужно отдать предпочтение программам, направленным на индивидуальный подход к процессам развития, воспитания и обучения ребенка. Поэтому очень важна роль педагогов-психологов в дошкольных организациях, которые помогают в организации педагогического процесса и осуществления взаимдействия педагогов с детьми, родителями. Следовательно, необходимо правильно организовать работу педагогов-психологов дошкольных организаций на основе их функциональных обязанностей и нужно достичь качественного взаимодействия педагогов-психологов с другими участниками воспитательно-образовательного процесса.

На сегодняшний день в адрес уполномоченного органа в области образования поступают разные обращения относительно продолжительности рабочего времени, функциональных обязанностей педагога-психолога. Обзор законодательных и других нормативных правовых актов позволяет ответить на эти вопросы точно и предельно ясно. На этом основании, в связи с необходимостью разъяснительных работ, были разработаны данные методические рекомендации.

Методические рекомендации содержат обзор нормативных правовых актов и рекомендации, необходимые для обеспечения соответствующих условий для организации работы педагога-психолога в дошкольной организации.

Данные методические рекомендации могут использовать заведующие, методисты, педагоги-психологи дошкольных организаций, также рекомендуется всей публике, заинтересованной данной темой.

1. Организация деятельности педагога-психолога дошкольной организации.

Штатная единица педагога-психолога входит в Перечень должностей педагогов организаций дошкольного и среднего

[14] *Закон Республики Казахстан от 27 декабря 2019 года № 293-VI «О статусе педагога» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 03.05.2022 г.)*

образования согласно приказу Министра образования и науки Республики Казахстан №145[15].

Педагог-психолог организации дошкольного воспитания и обучения осуществляет деятельность[16], направленную на обеспечение и нормализацию психологического и социального благополучия детей дошкольного возраста.

Выявляет проблемы в развитии и поведении ребенка. Проводит психологическую диагностику уровня и особенностей умственного, эмоционально-коммуникативного и личностного развития, составляет психологическое заключение.

Определяет факторы, препятствующие развитию личности детей дошкольного возраста, оказывает различного вида психологическую (психопрофилактическую, развивающую и консультативную) помощь.

При необходимости участвует в оценке особых образовательных потребностей и составляет индивидуально-развивающие программы для детей, в том числе для детей с особыми образовательными потребностями, а также программы по преодолению проблемного поведения у детей для реализации ее педагогом-ассистентом, реализует их в форме индивидуальных, подгрупповых и групповых развивающих занятий.

Осуществляет психологическую поддержку творчески одаренных детей дошкольного возраста, содействует их развитию, раскрытию творческих способностей.

Оказывает консультативную помощь родителям, воспитателям и педагогам.

Ведет документацию по установленной форме, принимает участие в работе педагогических, методических советов, в работе по проведению родительских собраний, оздоровительных, воспитательных и других мероприятий, предусмотренных в плане работы организации образования.

Повышает профессиональную компетентность, применяет современные методы и технологии психологической работы с детьми дошкольного возраста.

Обеспечивает охрану жизни, здоровья и прав детей, соблюдает правила безопасности и охраны труда, противопожарной защиты, наряду с другими педагогами дошкольной организации.

Педагог-психолог дошкольной организации должен знать:

[15] *Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 15 апреля 2020 года № 145 «Перечень должностей педагогов».*

[16] *«Об утверждении Типовых квалификационных характеристик должностей педагогов», приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 13 июля 2009 года № 338*

- Конституцию Республики Казахстан, Законы Республики Казахстан «Об образовании», «О статусе педагога», «О противодействии коррупции» и иные нормативные правовые акты Республики Казахстан по вопросам образования;
- общую психологию, педагогическую психологию и общую педагогику, психологию личности и дифференциальную психологию, детскую и возрастную психологию, социальную психологию, медицинскую психологию, детскую нейропсихологию, патопсихологию, психосоматику;
- нормы педагогической этики;
- основы специальной дошкольной педагогики, психотерапии, психодиагностики, психологического консультирования и психопрофилактики;
- методы активного обучения, социально-психологического тренинга общения;
- современные методы индивидуальной и групповой профессиональной консультации для родителей, диагностики и коррекции нарушений в развитии ребенка;
- основы трудового законодательства, правила безопасности и охраны труда, противопожарной защиты, санитарные правила.

Требования к квалификации с определением профессиональных компетенций:

1) «педагог»:

- должен соответствовать общим требованиям, предъявляемым к педагогу-психологу, а также:
- пользоваться современными психологическими методиками;
- осуществлять диагностическую, коррекционную работу с детьми дошкольного возраста, обеспечивать эмоциональное благополучие, эффективное развитие детей;
- планировать и организовывать учебно-воспитательный процесс с учетом психолого-возрастных особенностей обучающихся;
- осуществлять психологическое просвещение педагогического коллектива и родителей.

2) «педагог – модератор»:

должен соответствовать общим требованиям к квалификации «педагог», а также:

- осуществлять работу с детьми с учетом индивидуально-психологических особенностей;
- организовывать работу в проблемных (нестандартных) ситуациях с детьми, педагогами, родителями;
- обеспечивать и регулировать взаимоотношения взрослых с детьми;
- применять активные методы социальной адаптации;
- оказывать консультативную помощь родителям и педагогам.

3) «педагог – эксперт»:

должен соответствовать общим требованиям к квалификации: «педагог-модератор», а также:

- проводить психологическую диагностику различного профиля и предназначения, осуществлять индивидуальную работу с детьми;
- руководить творческой группой, участвовать в конференциях, семинарах по актуальным вопросам психолого–педагогической деятельности;
- разрабатывать рекомендации по психологической поддержке детей дошкольного возраста;
- осуществляет наставничество и определяет приоритеты профессионального развития: собственного и коллег на уровне организации образования, обобщает опыт на уровне района/города.

4) «педагог-исследователь»:

должен соответствовать общим требованиям к квалификации «педагог-эксперт», а также:

- самостоятельно разрабатывать психолого-педагогические программы по работе с детьми дошкольного возраста с учетом данных психологического обследования и диагностики, составлять психологическое заключение и проводить коррекционную работу;
- разрабатывать методические пособия, учебно-методические комплексы;
- внедрять инновационный опыт по организации психолого-педагогической работы;
- оказывать помощь педагогам по организации воспитания и обучения детей дошкольного возраста;
- осуществляет наставничество и определяет стратегии развития в психолого-педагогическом сообществе на уровне района, города, обобщает опыт на уровне области/городов республиканского значения и столицы.

5) «педагог-мастер»:

должен соответствовать общим требованиям к квалификации «педагог-исследователь», а также:

- иметь авторскую программу или являться автором (соавтором) изданных учебно-методических пособий, учебно-методических комплексов, получивших одобрение на областном учебно-методическом совете и РУМС;
- осуществляет наставничество и планирует развитие сети профессионального сообщества на уровне области/городов республиканского значения и столицы, является участником республиканских и международных профессиональных конкурсов, утвержденных уполномоченным органом в области образования.

Работодатель обеспечивает педагогу-психологу условия для осуществления им профессиональной деятельности в соответствии с трудовым законодательством Республики Казахстан[17].

[17] *Трудовой кодекс Республики Казахстан, 23 ноября 2015 года № 414-V ЗРК, ст.6, 68, 71,*

Рабочее время педагогов в зависимости от занимаемой должности, а также типа и вида организации образования включает: учебную (преподавательскую) и воспитательную работу, индивидуальную работу с обучающимися, научную, творческую и исследовательскую работу, предусмотренную должностными обязанностями и (или) планами учебно-воспитательной работы. Для педагогов устанавливается рабочее время, исходя из нормальной продолжительности рабочего времени согласно Трудовому кодексу Республики Казахстан[18].

Нормальная продолжительность рабочего времени не должна превышать 40 часов в неделю. Продолжительность ежедневной работы не превышает 8 часов, за исключением случаев, предусмотренных Трудовым кодексом и иными законами Республики Казахстан. Продолжительность ежедневной работы, время начала и окончания ежедневной работы, время перерывов в работе определяются с соблюдением условий, установленных правилами трудового распорядка, трудовым и коллективным договорами[4].

В **Типовых штатах работников организаций дошкольного воспитания и обучения**,[19] наименования должностей и количество штатных единиц показаны в разных таблицах по отдельности, где соответственно указываются должности, табелируемые по 8-часовому рабочему дню (заведующая, педагог-психолог, методист и др.) и единицы воспитателей и помощников воспитателей организаций дошкольного воспитания и обучения в расчете на одну группу.

Должность педагога-психолога для детских садов до 6 групп установлена в пределах 0,5 штатных единиц, в дошкольных организациях с 6 и более групп устанавливается 1 штатная единица[10].

Педагог-психолог работает не только с актуальным состоянием ребенка, проводит первичную диагностику, помогает родителю (педагогу, воспитателям, ребенку), выявляет причины проблем и помогает найти решение. Следовательно, деятельность психолога дошкольной организации будет эффективным при полном взаимодействии всех участников воспитательно-образовательного процесса. Кроме этого, одна из этических норм психологического сопровождения - это конфиденциальность. Поэтому, педагогом-психологом составляется график индивидуальных бесед с педагогами, родителями, а также по мере необходимости, план работы совместных коучингов, тренингов и семинаров для педагогов и родителей.

Иная продолжительность ежедневной работы может устанавливаться для творческих работников профессиональных организаций искусства и культурного досуга, работников средств массовой информации, спортсменов, тренеров в соответствии с трудовым законодательством Республики Казахстан, актами работодателя, коллективным или трудовым договорами.

Разделение ежедневной работы (рабочей смены) на части допускается на работах с различной интенсивностью. При разделении ежедневной работы

---

[18] *«Правила определения особенностей режима рабочего времени и времени отдыха педагога», утверждены приказом МОН РК от 21 апреля 2020 года № 153*

[19] *«Типовые штаты работников государственных организаций образования», ППРК от 30 января 2008 года N 77*

(рабочей смены) на части общая продолжительность рабочего времени не должна превышать установленную продолжительность ежедневной работы (рабочей смены). Перерывы, связанные с разделением ежедневной работы (рабочей смены) на части, предоставляются для отдыха работников и не относятся к рабочему времени[20].

Для воспитателей устанавливается сменная работа, так как длительность производственного процесса превышает допустимую продолжительность ежедневной работы[21]. При этом продолжительность рабочей смены, переход из одной рабочей смены в другую устанавливаются графиками сменности. Следовательно, для исчисления месячной заработной платы воспитателям, осуществляющим профессиональную деятельность в организациях дошкольного образования, предшкольных групп/классов, устанавливается нормативная учебная нагрузка 24 часа в неделю[22].

Штатные единицы воспитателей и помощников воспитателей санаторных организаций дошкольного воспитания и обучения интернатного типа (для детей с туберкулезными, аллергическими заболеваниями, с заболеванием сахарного диабета, для ослабленных и часто болеющих детей) устанавливаются в соответствии со штатными единицами воспитателей и помощников воспитателей дошкольных организаций с круглосуточным пребыванием детей с учетом работы в выходные и праздничные дни[7].

Работодатель обязан вести учет рабочего времени, фактически отработанного работником[23]. Правила исчисления заработной платы педагогов государственных организаций[24] утверждаются уполномоченным органом в области образования по согласованию с уполномоченным государственным органом по труду.

На основе оценки особых образовательных потребностей и рекомендаций психолого-медико-педагогических консультаций психолого-педагогическое сопровождение детей на уровне дошкольного образования осуществляется воспитателями/педагогами в процессе занятий/уроков, а также специальными педагогами, педагогами-психологами, социальными педагогами при организации индивидуальных, групповых и подгрупповых занятий.

Правила психолого-педагогического сопровождения[25] в организациях образования разработаны в соответствии с подпунктом 11-3) статьи 5 Закона Республики Казахстан «Об образовании»[26] и определяют порядок организации психолого-педагогического сопровождения в организациях образования.

---

[20] *Трудовой кодекс Республики Казахстан, 23 ноября 2015 года № 414-V ЗРК, ст.72,*

[21] *Трудовой кодекс Республики Казахстан, 23 ноября 2015 года № 414-V ЗРК, ст.73,*

[22] *Закон Республики Казахстан от 27 декабря 2019 года № 293-VI «О статусе педагога» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 03.05.2022 г.)*

[23] *Трудовой кодекс Республики Казахстан, 23 ноября 2015 года № 414-V ЗРК, ст.79,*

[24] *«Об утверждении Правил исчисления заработной платы педагогов государственных организаций» приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 11 мая 2020 года № 191, в редакции от от 10.12.2021 № 588*

[25] *Об утверждении Правил психолого-педагогического сопровождения в организациях образования приказ МОН РК от 12 января 2022 года № 6.*

[26] *«Об образовании», Закон* Республики Казахстан *от 27 июля 2007 года № 319-III.*

Потребность в помощи педагога-психолога или социального педагога для индивидуальной коррекционной работы определяется оценкой психолого-педагогического сопровождения организации образования. Нормативная учебная нагрузка в неделю педагогов психолого-педагогического сопровождения дошкольной организации составляет 24 часа, если педагогом-психологом ведется коррекционное занятие в специальной группе или специальной дошкольной организации. При этом, педагоги-психологи, педагоги организации образования имеют соответствующую профессионально-педагогическую подготовку по работе с детьми с особыми образовательными потребностями, осуществляют психолого-педагогическое сопровождение и обучение/воспитание детей на профессиональном уровне в соответствии с Правилами[11], приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 13 июля 2009 года № 338 «Об утверждении Типовых квалификационных характеристик должностей педагогических работников и приравненных к ним лиц»[3], Уставом организации образования, договором с родителями (законными представителями).

Содержание психолого-педагогического сопровождения включает следующие социально-психологические и педагогические условия:

1) изменения учебного плана и учебных программ в виде адаптации общеобразовательных учебных программ или составления индивидуальных учебных планов и программ;
2) помощь в составлении индивидуальной карты развития ребенка на основе результатов мониторинга и диагностики;
3) использование вариативных, специальных и альтернативных методов обучения. Форма или способ применения методов обучения адаптируются под индивидуальные особенности детей. Альтернативные методы и технологии обучения применяются в отношении детей со специфическими трудностями обучения, обусловленными нарушениями отдельных психических функций (восприятия, памяти, внимания, праксиса). Альтернативные методы и технологии обучения используются в индивидуально-развивающей работе педагогами-психологами и специальными педагогами;
4) подбор учебных материалов, подготовка индивидуальных учебных материалов;
5) создание безбарьерной среды и адаптация места обучения для обеспечения физического доступа в организацию образования для детей с особыми образовательными потребностями;
6) специальная психолого-педагогическая поддержка (психолога, специального педагога, педагога-ассистента) детей с ограниченными возможностями осуществляется на основе заключения и рекомендации ПМПК.

2. Рекомендации по регламентированию трудового распорядка педагога-психолога дошкольной организации.

Возрастная группа	Деятельность педагога-психолога
Ранний возраст (1–2 года)	• сопровождение процесса адаптации • наблюдения за психоэмоциональным состоянием ребенка • совместное наблюдение с воспитателем группы и медсестрой • игры с детьми, для снятия психоэмоционального напряжения • консультирование родителей • консультирование педагогов
Средний возраст (3 года)	• индивидуальная диагностика уровня развития ребенка • индивидуальные консультации для родителей • консультации с педагогами по организации работы на основе индивидуальной карты развития ребенка
Старший возраст (4 года)	• групповая диагностическая работа (на основе наблюдения) • индивидуальная диагностика по потребности и запросу • индивидуальные консультации и беседы с родителями, педагогами • консультации с педагогами по организации работы на основе индивидуальной карты развития ребенка • индивидуальная диагностика совместно с дефектологами
Предшкольная группа (5 лет)	• групповая диагностическая работа (на основе наблюдения) • индивидуальная диагностика по потребности и запросу • индивидуальные консультации и беседы с родителями, педагогами • консультации с педагогами по организации работы на основе индивидуальной карты развития ребенка • индивидуальная диагностика совместно с дефектологами • анализ итогов мониторинга готовности детей к обучению в школе и обеспечение их психологической готовности • индивидуальное педагого-психологическое сопровождение по необходимости

Общие рекомендации:

– педагог-психолог дошкольной организации планирует свою деятельность на 8- часовой рабочий день;
– регулярно проводит наблюдение в возрастных группах;
– проводит диагностическую работу и планирует работу по их итогам;
– проводит работу по психологической релаксации с педагогами, коллективом ДО;
– проводит консультации, индивидуальные беседы с родителями;
– при работе с детьми ООП педагог-психолог проводит индивидуальные коррекционные занятия (по заключению ПМПК) в специальных группах или в группах специальных ДО, при этом его нагрузка составляет 24 часа в неделю.

Заключение

Педагог-психолог дошкольной организации в течение дня решает следующие задачи:

– выявление нарушений психо-эмоционального характера;
– преодоление нарушений в развитии ребенка;

- разработка и реализация индивидуальной программы развития ребенка;
- разработка и реализация коррекционной развивающей программы (при необходимости);
- создание комфортных и безопасных условий пребывания детей в дошкольной организации;
- психологическое сопровождение детей в период адаптации к дошкольной организации;
- психологическое сопровождение детей предшкольных групп/классов и отслеживание динамики развития;
- содействие развитию личности детей в процессе их воспитания, обучения и социализации;
- оказание консультативной помощи родителям и педагогам;
- повышение психолого-педагогической культуры и компетенции взрослых, участвующих в воспитании ребенка.

При этом, важным умением наших педагогов-психологов является наблюдение за педагогическим процессом, за детьми, прогнозировать и определять необходимые методы и инструменты работы на основе конкретных показателей диагностики, мониторинга.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Закон Республики Казахстан от 27 декабря 2019 года № 293-VI «О статусе педагога».

2. Закон Республики Казахстан от 27 июля 2007 года № 319-III «Об образовании».

3. «О социальной и медико-педагогической коррекционной поддержке детей с ограниченными возможностями» Закон Республики Казахстан от 11 июля 2002 года № 343.

4. Трудовой кодекс Республики Казахстан от 23 ноября 2015 года № 414-V ЗРК.

5. «Типовые штаты работников государственных организаций образования», постановление Правительства РК от 30 января 2008 года №77.

6. «О системе оплаты труда гражданских служащих, работников организаций, содержащихся за счет средств государственного бюджета, работников казенных предприятий», постановление Правительства РК от 31 декабря 2015 года № 1193.

7. «Модель развития дошкольного воспитания и обучения», Постановление Правительства РК от 15 марта 2021 года № 137.

8. «Перечень должностей педагогов» приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 15 апреля 2020 года № 145.

9. «Об утверждении Типовых квалификационных характеристик должностей педагогов», приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 13 июля 2009 года № 338

10. «Об утверждении Правил психолого-педагогического сопровождения в организациях образования», приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 января 2022 года № 6.

11. «Правила определения особенностей режима рабочего времени и времени отдыха педагога», приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 21 апреля 2020 года № 153.

12. «Об утверждении Правил исчисления заработной платы педагогов государственных организаций», приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 11 мая 2020 года № 191.